

2011. április 22. péntek
Pál első levele a korinthusiakhoz 14,26–40
Dr. Kókai Nagy Viktor

A gyülekezeti összejövetel rendje

^{14,26}Mi következik mindezekből, testvéreim? Amikor összejöttök, kinek-kinek van zsoltára, tanítása, kinyilatkoztatása, nyelveken szólása, magyarázata: minden épületeseket szolgálja! ^{14,27}Ha nyelveken szól is valaki, ketten vagy legfeljebb hárman szóljanak, mégpedig egymás után; egy valaki pedig magyarázza meg. ^{14,28}Ha pedig nincs magyarázó, hallgasson a gyülekezetben, csak önmagához szóljon és az Istenhez. ^{14,29}A próféták pedig ketten vagy hárman szóljanak, a többiek pedig ítélik meg. ^{14,30}De ha közben az ott ülők közül egy másik kap kinyilatkoztatást, az előző hallgasson el. ^{14,31}Mert egyenként mindnyájan prófétálhattok, hogy mindenki tanuljon, és mindenki bátorítást kapjon. ^{14,32}A prófétákban lévő lélek pedig alárendeli magát a prófétáknak. ^{14,33}Mert Isten nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek Istene. Mint ahogyan ez a szentek valamennyi gyülekezetében történik, ^{14,34}az asszonyok hallgassanak a gyülekezetekben, mert nincs megengedve nekik, hogy beszéljenek, hanem engedelmességesnek, ahogyan a törvény is mondja. ^{14,35}Ha pedig meg akarnak tudni valamit, otthon kérdezzék meg a férjüket, mert illetlen az asszonynak a gyülekezetben beszélnie. ^{14,36}Vajon töletek indult ki az Isten ígéje, vagy egyedül hozzátok jutott el? ^{14,37}Ha valaki azt tartja magáról, hogy próféta vagy Lélektől megragadott ember, tudja meg, hogy amit nektek írok, az az Úr parancsolata. ^{14,38}És ha valaki ezt nem ismeri el, ne ismeressék el. ^{14,39}Ezért, testvéreim, törekedjete a prófétálásra, de a nyelveken való szólást se akadályozzátok. ^{14,40}Azonban minden illendően és rendben történjék.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

A fejezetet egy hosszabb egység zárja (14,26–40), aminek központi témája a gyülekezeti istentisztelet helyes rendje lesz, ugyanakkor számos olyan kijelentéssel találkozhatunk abban, ami külön figyelmet érdemel. Azon túlmenően, hogy az apostol gyakorlatilag összefoglalja az eddig elmondottakat a gyülekezeti összejövetelekre tekintettel, itt látja elérkezetnek

az időt arra is, hogy éles határvonalakat húzzon. Már rögtön az első vers végén feltűnik a korábban oly fontos szerepet játszó, minden lelki ajándék legfőbb kritikájaként megjelenő építés gondolata,¹ és ez esetben ez minden, a gyülekezetben zajló tevékenységre vonatkozik, amiből itt ötöt² sorol fel Pál. Ezt a nyelveken szólás gyakorlati alkalmazásának lehetősége követi, ahol a gyülekezet épülését szem előtt tartva, Pál ismételten felhívja olvasói figyelmét a magyarázat fontosságára. Ha nincsen, aki a szép rendben, egymás után felszólaló nyelveken szólókat fordítsa, akkor inkább fojtsák magukba a szót. Itt persze rögtön felmerülhet a kérdés, ezt hogyan képes megvalósítani a nyelveken szóló, ha korábban éppen arról olvastunk, hogy az értelem ebben a lelki ajándékban nem igazán jut szóhoz (14,16kk). Elképzelhető lenne, hogy ennek ellenére a nyelveken szóló képes önmérsékletet tanúsítani? Vagy inkább abban találunk rá a helyzet kulcsára, hogy az érthetővé válással kontrollálhatóvá válik a nyelveken szólás maga? Egyáltalán ki lesz a fordító, maga a nyelveken szóló, vagy egy másik személy? Esetleg az itt megjelenő kontroll a gyülekezet feladata lenne³ – ahogyan ez később a prófécia esetében is fontossá válik? Akárhogyan is legyen, az biztosan megállapítható Pál szavaiból, hogy inkább a prófécianak kell nagyobb teret engedni a gyülekezeti alkalmakon, amely nem igényel fordítást, tehát közvetlenül szólhat az emberekhez, mindenki okulására és

¹ Vegyük észre a keretet, amit a 26c és a 40. vers adnak a részhez: minden az épületesekre történjen/minden jó rendben történjen.

² A zsoltárokhoz kapcsolódóan kétféle nézettel találkozunk. Vannak, akik úgy vélik, hogy itt az ószövetségi zsoltárokra vonatkozik ez a megjegyzés, mások szerint öskeresztyén lelki énekekre kell gondolnunk (lásd CSERHÁTI SÁNDOR: *Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele*, Budapest, Luther, 2008, 647).

³ LINDEMANN, A.: *Der erste Korintherbrief*, Tübingen, J.C.B. Mohr, 2000, 313

biztatására,⁴ valamint mivel abban az értelem is fontos szerepet kap, így rendezett formában történhet,⁵ sőt az egész jelenlévő közösség véleményét formálhat arról, megítélheti azt (14,29–33). Itt viszont furcsállhatjuk, hogy miközben az egyik még prófétát, miként kaphat kijelentést a másik? Véleményem szerint ennek a lehetőségnek a megemlézése éppen a hamis próféták⁶ elleni védekezést teszi lehetővé. Ki lenne az a bátor, aki ki meri nyitni úgy a száját prófétai tekintélyre hivatkozva – miközben saját gondolatait szajkózza, vagy hamis próféciát szól –, hogy ott lebeg felette Demoklész kardja, bármikor kijelentheti másnak a Lélek a valódi igazságot, a Lélek bárkit prófétává tehet (14,31) sőt még fel is szólítja az apostol a gyülekezet tagjait,⁷ hogy ítéljék meg a prófétákat (14,29)?

A 34–35 verseket a kutatók többsége későbbi betoldás eredményének tartja. Ha most el is tekintünk az érvek részletes áttekintésétől,⁸ az első pillantásra is feltűnhet, hogy a nőkről szóló két vers megtöri a gondolatmenetet (a 36. vers retorikai kérdése jól illeszkedik a 33. vershez),⁹ mint ahogyan az is könnyedén belátható, hogy ezek a kijelentések meglehetősen nehezen hozhatóak összhangba az 1Kor 7 és 11,2–16-tal.

A 36. vers kérdésére egyértelműen csak a „nem” lehet elfogadható válasz. Ebben nem lehet vita az olvasók és az apostol között, viszont ha ez így van, akkor a következő vers megértése elé sem gördíthet akadályt az értetlenkedés. A 37. vers azonban roppant éles kijelentést tartalmaz, csinos csomagolásban. Kicsi fricskaként érthetjük a teljes korábbi gondolatmenethez képest, hiszen miközben korábban a próféták megítélése nem csak hogy lehetőségként jelent meg a közösségben, de kívánatos feladatként is, itt Pál kizárólagos kijelentést tesz. Ha ugyanis valaki a Lélek embere, úgy nem kérdőjelezheti meg, hogy az apostol szava az Úr parancsolata, amely kijelentés természetesen fordítva is igaz, aki megkérdőjelezi, az nem a Lélektől van. Éppen ezért, ha megkérdőjelezi, semmi súlya nem lesz a szavának, hiszen Pál kijelentése viszont egyértelműen a Lélektől van, az Úr szava (ugyanilyen érvelésre példa Tit 1,12). A perikópa végén Pál egyértelmű utasítást ad, miszerint a testvérek ne akadályozzák a nyelveken szólást sem (14,39). De folytatja is a gondolatot, amely alapján legalábbis ironikusnak vélhetjük ezen kijelentését, hiszen a glosszoláliáról nehezen képzelhető el, hogy az ilyet gyakorló gyülekezetben minden illendően és rendezetten történik (14,40). Ugyanez a prófétálás esetében természetesnek vehető.

⁴ Az itt szereplő παρακλισης esetében három alapvető fordítás képzelhető el: kérés, intés, vigasztalás. Nagyon jónak gondolom Cserhádi S. javaslatát, amikor „biztatás”-nak fordítja, kiválasztva egy olyan magyar szót, amelyik „szintén több jelentést hordoz magában” (CSERHÁTI: i. m., 649).

⁵ Nehezen értelmezhető, hogy a legrégebbi kéziratokban itt a „lelkek” kifejezés szerepel, de az állítmány egyes számban áll. Valószínűleg itt a többes számú alak csoportfogalomként kezelendő és a Lélek megnyilvánulásaira vonatkozhat (vö. CSERHÁTI: i. m., 649).

⁶ A témához érdekes szemelvény lehet a Did 11 tanítása a próféták és álpróféták megkülönböztetésének objektív módszeréről.

⁷ A οἱ ἄλλοι a gyülekezeti tagokra és nem a többi prófétára vonatkozik.

⁸ A téma részletes kifejtését lásd LINDEMANN: i. m., 316–321; CSERHÁTI: i. m., 651–654 – míg A. Lindemann egyértelműen a későbbi betoldás mellett kardoskodik, Cserhádi S. elképzelhetőnek tartja, hogy az apostol maga illesztette be a szövegbe.

⁹ Bizonyosan nem véletlen, hogy a nyugati szövegek (D,F,G) a 34k. verseket a 40. vers után hozzák.

Prédikációvázlat

Ember tervez...

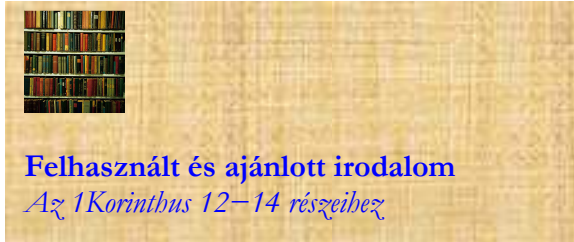
1. A bőség nem mindig válik áldássá, leginkább akkor nem, ha az ember kezébe van téve a szabályozás. A korinthusi gyülekezetben egyértelműen látszik, hogy a lelki ajándékok számossága egyáltalán nem hozott felhőtlen boldogságot a közösség életében, sőt versengést és vizályt szított a tagok között. Éppen ezért volt szükség az apostol intő szavára. Az pedig ebből a szempontból teljesen mellékes, melyik karizmáról van szó, amit mi sem mutat jobban, mint az a tény, hogy a prófétálást is szabályozni kellett. Sommásan kijelenthetjük, ha az emberen múlik, még a legkiválóbb kegyelmi ajándék is rosszul használható.

2. Ugyancsak érdekes tény, hogy ennek ellenére az apostol nem köti egy bizonyos személyhez, vagy kiválasztott személyi körhöz a gyülekezet kontrolját. De még csak azt sem állítja, hogy majd a tradíció segíti a tájékozódást ebben a helyzetben. Ez a fajta szabályozás megint csak róka fogta csuka helyzet lenne, hiszen ismételt emberek kezébe tenné le, ami az emberek kezében éppenséggel rosszul működött. Ha valami alapvetően rosszul működik egy közösségben, azt hatalmi szóval nem, csak közös válaszokkal lehet orvosolni.

3. Hogyan lehet megtalálni a helyes utat ebben a karizmatikus kavalkádban? Nyilvánvalóan a Lélek ténykedését szabályozni nem áll az ember hatalmában, még akkor sem, ha apostol az illető. Így nem marad más lehetőség, mint az emberi túlkapások mederben tartása. Ezt célozzák azok az első pillantásra talán gyerekesnek tűnő előírások, mint a két, legfeljebb három felszólaló, a beszélő hallgatásának parancsa, ha egy másik szólásra emelkedik. Valóban kiseddévóban megszokott rendelkezések ezek, de a karizmák összefüggésében az ember ennél többet aligha tehet. Ami pedig „nincs az ember hatalmában, az előbb-utóbb letisztul Isten Lelkének munkája nyomán.”¹⁰

4. Ha valahol, hát a kegyelmi ajándékok esetében teljesen egyértelmű, hogy erőből nem lehet sem elnyerni, sem megfékezni azokat. Ha szólni kell, szólni fog a Lélek kiválasztott személyeket felhasználva. De az ember feladata sem elhanyagolható ebben: egyénként törekednie kell elnyerni a Lélek ajándékait; közösségként meg kell teremtsé a működés feltételeit. Ha ez megtörténik, akkor elvégzett mindent, ami rajta állt ... de Isten végez!

¹⁰ CSERHÁTI: i. m., 660.

- BALÁZS KÁROLY: *Újszövetségi szótár*, Budapest, Logos Kiadó, 1998.
BALZ, HORST – SCHNEIDER, GERHARD (hg.): *Exegetisches Wörterbuch zum Neuen Testament (I-III)*, Stuttgart, Kohlhammer, 1992.
CSERHÁTI SÁNDOR: *Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele*, Budapest, Luther, 2008.
KÓKAI NAGY VIKTOR: *A hegyi beszéd*, Budapest, L'Harmattan, 2007.
LINDEMANN, ANDREAS: *Der erste Korintherbrief*, J.C.B. Mohr, Tübingen, 2000.
SCHNELLE, UDO: *Theologie des Neuen Testaments*, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 2007.